

Տեղեկատվություն
Հայաստանի Հանրապետության գենդերային քաղաքականության 2012 թվականի միջոցառումների
ծրագրի շրջանակներում կատարված աշխատանքների մասին

	Միջոցառման անվանումը	Կատարված աշխատանքը	Ֆինանսական ապահովումը
ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն			
1.	ՀՀ մարզպետարաններում և Երևանի քաղաքապետարանում գենդերային հարցերով զբաղվող մշտական հանձնաժողովների աշխատանքների կանոնակարգում:	ՀՀ մարզերում և Երևան քաղաքում գենդերային պետական քաղաքականության իրականացման, ՀՀ-ում գենդերային քաղաքականությանն ուղղված ծրագրերի իրագործմանը նպաստելու նպատակով մշակվել է ՀՀ մարզպետարաններում և Երևանի քաղաքապետարանում գենդերային հարցերով զբաղվող մշտական հանձնաժողովի օրինակելի կանոնադրությունը>>, որը հաստատվել է ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի 2012 թվականի հունիսի 12-ի թիվ 51-Ա/1 և ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար, փոխվարչապետի 2012 թվականի հունիսի 18-ի թիվ 78-Ա համատեղ հրամանով:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
2.	Հանրապետությունում գենդերային իրավիճակի շարժընթացի գնահատման և մշտադիտարկման ցուցանիշների ներդրմանն ուղղված աշխատանքների իրականացում:	Համաշխարհային Բանկի աջակցությամբ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության և ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության հետ համատեղ իրականացվել է «Կայուն զարգացման ծրագրի մշտադիտարկման գենդերային զգայուն և տարաբաժանված ցուցիչներ»>> ծրագիրը: Ուսումնասիրվել է գենդերային իրավիճակի շարժընթացի գնահատման և մշտադիտարկմանն ուղղված միջազգային փորձը, մշակվել են գենդերային ցուցիչներ սոցիալական, տնտեսական, առողջապահության, գիտության և կրթության, գյուղատնտեսության ոլորտներում: Մշակված ցուցիչները, լինելով ունիվերսալ, հնարավորություն կտան գնահատել ոչ միայն կոնկրետ ծրագրեր, այլև իրականացնել գենդերային վերլուծություններ տարբեր ոլորտներում: Ծրագրի շրջանակներում մշակվել է նաև "Գենդերային զգայուն և	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ

		տարաբաժանված ցուցիչներ" մեթոդական ձեռնարկը, որը հաստատվել է ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի 2012 թվականի հոկտեմբերի 19-ի թիվ 93 - Ա/1 հրամանով:	
3.	Պետական ծառայողների որակավորման բարձրացում, ուղղված նրանց գենդերային մտածելակերպի ձևավորմանը, գենդերային գիտելիքների հաղորդմանը և գենդերային զգայունության բարձրացմանը:	Տարվա ընթացքում իրականացվել են «Գենդերային հիմնահարցեր» թեմայով քաղաքացիական ծառայողների (բարձրագույն, գլխավոր, առաջատար, կրտսեր պաշտոնների համար) վերապատրաստման դասընթացներ ՀՀ քաղաքացիական ծառայության խորհրդի 2008թ. հուլիսի 8-ի N 567-Ա որոշմամբ հաստատված ծրագրով, որի շրջանակում վերապատրաստվել են բարձրագույն, գլխավոր, առաջատար, կրտսեր պաշտոններ զբաղեցնող 95 քաղաքացիական ծառայողներ, որից 26-ը՝ գլխավոր և բարձրագույն, իսկ 69-ը՝ առաջատար և կրտսեր պաշտոններ զբաղեցնող:	ՀՀ պետական բյուջե
ՀՀ մշակույթի նախարարություն			
4.	«Կին միջազգային կինոփառատոն»	9-րդ միջազգային կինոփառատոնի ընթացքում ցուցադրվել են 69 կին ռեժիսորների ֆիլմեր, ավելի քան 25 երկրներից:	ՀՀ պետական բյուջե
5.	«Երկնքից երեք խնձոր ընկավ...» հեքիաթասացության և բարբառի մրցույթ-փառատոնի կազմակերպում:	Փառատոնն ունի հանրապետական ձևաչափ: 1-ին փուլը իրականացվել է ՀՀ մարզերում: 2-րդ փուլը անցկացվել է Երևանի Հովի. Թումանյանի թանգարանում: Փառատոնին մասնակցել են մարզային փուլում հաղթած տարածաշրջանային տարբեր բարբառների տիրապետող շուրջ 28 բանասացներ:	ՀՀ պետական բյուջե
ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն			
6.	Հանրակրթական դպրոցի տնօրենների, փոխտնօրենների և ուսուցիչների որակավորման բարձրացում՝ ուղղված նրանց գենդերային մտածելակերպի ձևա-	Գենդերային հիմնահարցերի վերաբերյալ թեմատիկ նյութերը ներառվել են տարրական դասարաններում դասավանդող ուսուցիչների, ինչպես նաև «Հասարակագիտություն» առարկայի ուսուցիչների վերապատրաստման մոդուլում: Մշակվել է «Գենդերային գիտելիքների հիմունքներ» թեմայով ներդիրը, որը կներառվի առարկայական ուսուցիչների, ինչպես նաև հանրակրթական դպրոցի տնօրենների և փոխտնօրենների	ՀՀ պետական բյուջե

	<p>վորմանը, գենդերային գիտելիքների հաղորդմանը և գենդերային զգայունության բարձրացմանը:</p>	<p>վերապատրաստման մոդուլում: Միաժամանակ «Վստահություն» սոցիալական աշխատանքի և սոցիոլոգիական հետազոտությունների կենտրոնը առանձին թիրախային խմբերի համար կազմակերպել է ուսուցողական միջոցառումներ, որտեղ քննարկվել են նաև գենդերային հիմնախնդիրներին վերաբերող թեմաներ: Այդ դասընթացներին մասնակցել են ընդհանուր թվով 56 մանկավարժներ, փոխտնօրեններ և տնօրեններ, ինչպես նաև 27 ապագա մանկավարժներ:</p>	
<p>7.</p>	<p>Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների տնօրենների, փոխտնօրենների և դասավանդողների որակավորման բարձրացում՝ ուղղված նրանց գենդերային մտածելակերպի ձևավորմանը, գենդերային գիտելիքների հաղորդմանը և գենդերային զգայունության բարձրացմանը:</p>	<p>Նախնական և միջին մասնագիտական կրթության ոլորտի բարեփոխումների շրջանակներում կազմակերպվել են վերապատրաստման դասընթացներ ուսումնական հաստատությունների 920 դասավանդողների և արտադրական ուսուցման վարպետների համար՝ 41 խմբով: Դասընթացի ծրագրում ներառվել են նաև թեմաներ ՄԿՈՒ ոլորտում առկա գենդերային խնդիրների վերաբերյալ: Գենդերային գիտելիքների իրազեկվածության բարձրացման նպատակով նախատեսվում է վերապատրաստման ծրագրում ներառել «Գենդերային գիտելիքների հիմունքներ» թեմայով ներդիրը:</p>	<p>«Վստահություն»</p>
<p>8.</p>	<p>Սովորողների մոտ մասնագիտական կողմնորոշման հարցերում իրազեկվածության բարձրացում՝ ուղղված գենդերային կարճատև հարթակների հաղթահարմանը, աղջիկների և</p>	<p>«Դաստիարակչական աշխատանքը դպրոցում. մասնագիտական կողմնորոշման խնդիրներ» օժանդակ ձեռնարկը ներդրվել է հիմնական դպրոցում, և կիրառվում է դասղեկների կողմից՝ դասղեկական ժամերի ընթացքում, սովորողները իրազեկվում են մասնագիտական կողմնորոշման հարցերի շուրջ: Քոլեջների ուսանողների հետ տարվել են մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքներ՝ նպաստելով տարբեր</p>	<p>«Վստահություն»</p>

	<p>տղաների շրջանում իրենց սեռի համար ոչ ավանդական մասնագիտությունների նկատմամբ մոտիվացիայի ձևավորմանը:</p>	<p>մասնագիտությունների մասին նրանց իրազեկվածության բարձրացմանը, ինչպես նաև իրականացվել են տարբեր թեմաներով ոչ ֆորմալ ուսուցման դասընթացներ՝ ուղղված աշխատաշուկայում նրանց մրցունակության բարձրացմանն ու հմտությունների զարգացմանը:</p> <p>Միաժամանակ 2012 թվականին կազմակերպվել է կարիերայի տոնավաճառ նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների մասնակցությամբ, որտեղ և հանրակրթական դպրոցների սովորողները և հասարակության տարբեր խմբերի ներկայացուցիչները հնարավորություն են ունեցել ծանաթանալու ՄԿՈւ հաստատությունների կրթական ծրագրերին:</p>	
<p>9.</p>	<p>Ուսումնամեթոդական գրականության գենդերային փորձաքննության իրականացում:</p>	<p>Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակի աջակցությամբ փորձագիտական խմբի կողմից իրականացվել է տարրական դպրոցի՝ «Այբբենարան», «Մայրենի», «Մաթեմատիկա», «Ես և շրջակա աշխարհը», «Տեխնոլոգիա», «Ֆիզկուլտուրա», «Կերպարվեստ», «Երաժշտություն» առարկաների հիմնական և այլընտրանքային դասագրքերի գենդերային փորձաքննություն: Փորձագետների կողմից մշակվել են գենդերային փորձաքննության չափանիշներ, որոնց կիրարկման արդյունքում վեր են հանվել նշված դասագրքերում առկա գենդերային կարծրատիպեր պարունակող նյութերը: Փորձագետների կողմից ներկայացվել է համապատասխան առաջարկությունների փաթեթ:</p>	<p>«Վ պետական բյուջե»</p>
<p>10.</p>	<p>Գենդերային հիմնախնդիրների ներառում ՄԿՈՒ պետական քաղաքականության մեջ:</p>	<p>ՄԱԶԾ-ի կողմից իրականացվող ծրագրերի շրջանակներում 2012 թվականի ընթացքում անցկացվել է հետազոտություն՝ «Նախնական և միջին մասնագիտական կրթական համակարգի 2010-2011թթ. շրջանավարտների աշխատաշուկայում ներգրավվածության մասին», որի նպատակն էր ուսումնասիրել ոլորտի արդյունավետությունը, շրջանավարտների աշխատանքով ապահովվածությունը, շրջանավարտների ձեռք</p>	<p>«Վ պետական բյուջե»</p>

		<p>բերած հմտությունների ու կարողությունների համապատասխանությունը գործատուի կողմից ներկայացվող պահանջներին: Հետազոտության շրջանակներում ուսումնասիրվել են ՄԿՈՒ ոլորտի սովորողների ուսման և աշխատանքի համատեղմանը, սովորողների աշխատանքային փորձին (նախքան ուսումնական հաստատություն ընդունվելը), շրջանավարտների աշխատանքի տեղավորման հնարավորություններին, ինչպես նաև նրանց կողմից աշխատանք փնտրելու տևողություններին վերաբերող հարցեր և այլն: Նշված հարցերի առնչությամբ ցուցանիշները հաշվարկվել են նաև գենդերային կտրվածքով, և որոշ դեպքերում առավել լավ ցուցանիշներ գրանցել են տղաները: Նշված հետազոտությունը կօգնի ՄԿՈՒ ոլորտում քաղաքականության, գործող մասնագիտությունների և որակավորումների վերանայմանը, ինչպես նաև գործատու-ուսանող կապերի նոր ուղղությունների սահմանմանը:</p>	
--	--	--	--

«Հ գյուղատնտեսության նախարարություն»

<p>11.</p>	<p>«Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության» վարկային ծրագրի իրականացում:</p>	<p>Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող «Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության» վարկային ծրագրի շրջանակներում հանրապետության 6 մարզի՝ Արագածոտն, Գեղարքունիք, Լոռի, Սյունիք, Շիրակ և Տավուշ, 54 համայնքում ստեղծված արոտօգտագործողների սպառողական կոոպերատիվների 4265 անդամների ավելի քան 23 %-ը կանայք են:</p> <p>Կոոպերատիվների 1001 կին անդամների համար իրականացվել է 66 ուսուցում՝ կոոպերատիվի անդամների իրավունքների ու պարտականությունների, կոոպերատիվի բյուջեի կազմման, արոտօգտագործման, էկոլոգիայի վրա բացասական ազդեցության կանխման, դեգրադացիայի դեմ պայքարի, արոտների բարելավման, ինչպես նաև համապատասխան օրենսդրական դաշտի ներկայացման և այլ թեմաներով:</p> <p>Նշված միջոցառումը կնպաստի կանանց համար լրացուցիչ</p>	<p>Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ</p>
------------	---	---	---

		<p>աշխատատեղերի ստեղծմանը, աշխատանքի պայմանների բարելավմանը, կոոպերացիայի սկզբունքների համաձայն համատեղ գործունեության կազմակերպման մասին իրազեկվածության բարձրացմանը, անասնապահական արտադրանքի արտադրության ծավալների ավելացմանը, կանանց եկամուտների աճին: Նշված վարկային ծրագրի շրջանակներում իրականացվել է 24 մրցակցային դրամաշնորհային ծրագիր, որից 3-ը՝ կանանց ղեկավարությամբ: Մյուս ծրագրերում կանայք ունեցել են ակտիվ մասնակցություն:</p> <p>Կանանց ղեկավարությամբ իրականացված ծրագրերն են.</p> <ol style="list-style-type: none">1. «Հայկական կիսակոպտաբուրդ ցեղատեսակի ոչխարների հոտում արտադրական գործընթացների նոր օպտիմալ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ և լիարժեք կերակրմամբ սերնդի, մսի, կաթի և բրդի արտադրության ավելացում» (ՀՀ Արմավիրի մարզ, Դալարիկ համայնք, 5 անդամից բաղկացած կանանց ֆերմերային խումբ):2. «Երկշերտ պոլիէթիլենային ջերմատան կառուցում և նոր տեխնոլոգիաներով ելակի մշակության կազմակերպում ՀՀ Վայոց Ձորի մարզում» (ՀՀ Վայոց Ձորի մարզ, Աղավնաձոր համայնք, 5 անդամից բաղկացած ֆերմերային խումբ, որոնցից 3-ը կանայք են):3. «Բանջարեղենի ոչ ավանդական տեսակների (Կոլրաբի, Բրոկկոլի, Բոյուսեյան կաղամբ) նոր տեսակի մշակության կազմակերպում, ներդրում և պահպանում նոր տեխնոլոգիայով (խորը սառեցման) ՀՀ Լոռու մարզի Գարգառ համայնքի պայմաններում» (ՀՀ Լոռու մարզ, Գարգառ համայնք, 5 անդամից բաղկացած ֆերմերային խումբ, որոնցից 4-ը կանայք են): <p>Տեխնոլոգիաների փոխանցման նպատակով վերը նշված ծրագրերի շրջանակներում կազմակերպվել է 3 դաշտային օր, 3 հեռուստահաղորդում, 5 սեմինար, որոնց ընթացքում տպագրվել և ֆերմերներին են բաժանվել 250 տեղեկատվական</p>	
--	--	---	--

		<p>թերթիկներ:</p> <p>Նշված աշխատանքները կնպաստեն նոր տեխնոլոգիաների ներդրմանը, արտադրության արդյունավետության բարձրացմանն ու առաջավոր փորձի տարածմանը:</p>	
12.	<p>Գյուղական բնակավայրերում կանանց աղքատության հաղթահարմանն ուղղված ծրագրերի իրականացում, մասնավորապես՝ մատչելի պայմաններով գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման ծրագրերի իրականացում:</p>	<p>ՀՀ կառավարության 31.03.2011թ. N349-Ն որոշմամբ հաստատված՝ գյուղատնտեսության ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման կարգին համապատասխան՝ 2012 թվականին շարունակվել է գյուղատնտեսական գործունեություն իրականացնելու համար հանրապետության առևտրային բանկերի կողմից արտոնյալ վարկերի տրամադրման գործընթացը:</p> <p>Տարվա ընթացքում հանրապետության բոլոր համայնքներում տրամադրվել է շուրջ 17 հազ. միավոր վարկ՝ 14.76 մլրդ դրամ գումարով, որից շուրջ 17 տոկոսը բաժին է ընկնում կանանց:</p> <p>Արտոնյալ պայմաններով վարկերի տրամադրումը կխթանի կանանց ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացմանը, կնպաստի նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը, եկամուտների ավելացմանը, աղքատության նվազեցմանը և ի վերջո կհանգեցնի գյուղի կանանց ակտիվության բարձրացմանն ու կենսապայմանների բարելավմանը:</p>	ՀՀ պետական բյուջե
ՀՀ առողջապահության նախարարություն			
13.	<p>Սեռով պայմանավորված ընտրովի աբորտների կանխարգելմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումների մշակում և իրականացում:</p>	<p>ՄԱԿ-ի բնակչության հիմնադրամի հետ համագործակցության շրջանակներում սեռով պայմանավորված աբորտների վերաբերյալ 2011թվականին իրականացված ընտրովի հետազոտության արդյունքները ամփոփվել և հրատարակվել են հայերեն և անգլերեն լեզուներով:</p> <p>Զանգվածային լրատվամիջոցներով (Ար, Հ1-“Ազատ գոտի”, Արմենիա - “Կենդանի մատյան”, Կենտրոն ԱՐ “Հատուկ թղթակից” հանրային հեռուստատեսության ալիքներով),</p>	<p>Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ</p>

		Ազատություն ռադիոկայանով, իրականացվել են ընտրովի արքրտների հիմնախնդրին վերաբերող հաղորդումներ:	
14.	Կանանց վերարտադրողական առողջության բարելավում, ծննդօգնության հաստատությունների աշխատանքի սկզբունքների կանոնակարգում:	Մշակվել են և ՀՀ առողջապահության նախարարի 24.01.2012թ.թիվ 103-Ա հրամանով հաստատվել են «Արտահիվանդանոցային ամբուլատոր-պոլիկլինիկական մանկաբարձագինեկոլոգիական օգնության կազմակերպման հիմնական սկզբունքներ», ուր ներառվել են բժշկական կազմակերպությունների աշխատանքի սկզբունքները, նկարագրերը:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
15.	Երեխաների անհետաձգելի բուժօգնության ծառայությունների հասանելիության և մատչելիության բարելավում՝ մարզային նշանակության մանկական վերակենդանացման ծառայությունների հզորացման միջոցով:	Ստեղծվել են միջմարզային նշանակության մանկական վերակենդանացման 2 նոր բաժանմունք (Կապանի ԲԿ-ում և Վանաձորի «Նարեկ» մանկական հիվանդանոցում), հզորացվել է Գյումրու մանկական Ավստրիական հիվանդանոցի վերակենդանացման բաժանմունքը:	ՀՀ պետական բյուջե

<p>16.</p>	<p>Նպաստել առողջ ապրելակերպի ու անվտանգ սեռական վարքագծի ձևավորմանը:</p>	<p>ՀՀ ԱՆ առողջապահության ազգային ինստիտուտի կողմից 2012թ. վերանայվել և լրամշակվել է «Ծխախոտի օգտագործումը դադարեցնելուն ուղղված խորհրդատվության և բուժման» ուղեցույցը:</p> <p>Ծխախոտի դեմ պայքարի վերաբերյալ կազմակերպվել և հեռարձակվել են տեսանյութեր և հարցազրույցներ՝ «Հ1», «Արմենիա», «Շանթ», «Կենտրոն», «Երկիր Մեդիա», «Արմնյուզ», «Երևան» հեռուստաալիքներով:</p> <p>Ծխախոտի դեմ պայքարի միջազգային (մայիսի 31-ի) և ազգային (հոկտեմբերի 12-ի) օրերի հետ կապված անցկացվել են մամուլի ասուլիսներ, տպագրվել են հոդվածներ՝ «Հայաստանի Հանրապետություն», «Առավոտ», «Նովոյե Վրեմյա» թերթերում, տեղադրվել են տեղեկատվական նյութեր էլեկտրոնային մամուլում:</p> <p>ԱՄՆ ՄԶԳ Առողջապահական համակարգի հզորացում (HS-STAR)» ծրագրի հետ համագործակցության շրջանակներում իրականացվել են. ՀՀ Շիրակի և Լոռու մարզերի առողջապահական հասարակական կազմակերպու թյունների ներկայացուցիչների համար «Վարքագծի փոփոխության հաղորդակցում, մեթոդաբանությունն ու կիրառումը ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման գործընթացում» թեմայով դասընթաց: Նշված մարզերի ՀՀ ԱՆ ՊՀՀ տեսչության մարզային փորձագիտական կենտրոններում ստեղծվել են հանրային կրթության ռեսուրս-կենտրոններ, որոնք իրականացնում են բնակչության նպատակային խմբերի առողջ ապրելակերպի քարոզչություն և բժշկահիգիենիկ գիտելիքների ուսուցում, մշակվել են նաև առողջ սննդի և ֆիզիկական ակտիվության բարձրացմանն ուղղված ուղերձներ, որոնք տարածվում են «Մոսկվիչկա» սուպերմարկետների ցանցում, լրագրողների համար կազմակերպվել և իրականացվել է սեմինար-դասընթաց ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման, դրանց ռիսկի գործոնների, մասնավորապես՝</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
------------	--	--	-----------------------------------

		<p>Ֆիզիկական ակտիվության, առողջ սննդի օգտագործման, ծխելու վնասակարության վերաբերյալ:</p> <p>ՀՀ-ում արձանագրված վարակիչ հիվանդությունների օջախներում ՀՀ ԱՆ ՊՀՀ տեսչության մասնագետների կողմից իրականացվել են առողջ ապրելակերպի, վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման վերաբերյալ քարոզչական աշխատանքներ, զրույցներ:</p> <p>2012թ. ապրիլի 19-ին կառավարության թիվ 15 արձանագրային որոշմամբ հաստատվել է «Բռնկումների (համաճարակների), քիմիական և ճառագայթային գործոններով պայմանավորված արտակարգ իրավիճակների ժամանակ, ինչպես նաև առօրյա պայմաններում բնակչության (առանձին խմբերի) իրազեկման, բժշկահիգիենիկ գիտելիքների տարածման և առողջ ապրելակերպի քարոզչության կարգը և միջոցառումների ծրագիրը»:</p> <p>ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թ. ապրիլի 5-ի N 716-Ա հրամանով՝ «Իմունիզացիայի Եվրոպական շաբաթ» նախաձեռնության շրջանակներում իրականացվել են իմունականխարգելման հարցերով հանրային իրազեկման միջոցառումներ՝ մի շարք հեռուստատեսային ակտիվներով՝ ա. հեռուստահաղորդումներ/«Բժիշկ Դավիթ Պետրոսյանի մոտ» հաղորդաշարով՝ ապրիլի 25-ին, «Ապրիլ առողջ» հաղորդաշարով՝ ապրիլի 23-ին, «Մի վնասիր» հաղորդաշարով՝ ապրիլի 23-ին/, բ. ստեղծվել է Facebook սոցիալական ցանցում իմունականխարգելման հարցերով էջ և ակտիվ հանրային իրազեկման ուղերձներ են տարածվել, գ. կազմակերպվել է լրագրողների համար կլոր սեղան, դ. Արմենիա հեռուստաընկերության «Կենդանի մատյան» հաղորդաշարով կազմակերպվել է քննարկում թափառող կենդանիների վնասակար ազդեցության վերաբերյալ:</p> <p>2012թ. ապրիլին մշակվել և Արարատի, Արմավիրի մարզերի բնակչության շրջանում տարածելու նպատակով նշված մարզերի</p>	
--	--	--	--

		<p>ՊՈԱԿ-ներին է տրամադրվել մալարիայի վերաբերյալ հուշաթերթիկ:</p> <p>ՀՀ ԱՆ Հանրային առողջության բաժին են ներկայացվել առաջարկություններ՝ 2012 թվականին զանգվածային լրատվամիջոցներով վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման հարցերի շուրջ հանդես գալու համար, որը իրականացվում է համաձայն ժամանակացույցի:</p> <p>Տպագրվել և բնակչությանն են բաժանվել վարակիչ կառավարելի և ոչ կառավարելի հիվանդությունների կանխարգելման վերաբերյալ հուշաթերթեր:</p> <p>Գրիպի կանխարգելման և ռոտավիրուսային պատվաստումների ներդրման ուղղությամբ բնակչության իրազեկվածությունը բարձրացնելու նպատակով լրատվամիջոցներով կազմակերպվել են հաղորդումներ, հարցազրույցներ՝ «Արմենիա», «Կենտրոն», «Շանթ», «Երկիր Մեդիա» հեռուստաընկերություններով, լրագրողների իրազեկման 2-օրյա դասընթաց, որի արդյունքում ինտերնետային կայք էջերում և թերթերում եղել են ավելի քան 20 հրապարակում:</p> <p>Նշված ժամանակահատվածում մամլո ասուլիս և հաղորդաշար է կազմակերպվել Նուբարաշենի գերեզմանոցի խնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>ՀՀ ԱՆ մաշկաբանության և սեռավարակաբանության բժշկական կենտրոնի կողմից անվտանգ սեռական վարքագծի վերաբերյալ տեղեկատվության բարձրացման նպատակով կազմակերպվել և հեռարձակվել են հեռուստահաղորդումներ առաջատար հեռուստաալիքներով 8 անգամ, մարմնավաճառների, համասեռամուլների, երիտասարդների շրջանում կազմակերպվել և իրականացվել են դասախոսություններ 48 անգամ, 3 տեղեկատվական նյութի տպագրություն և բաշխում, կլոր սեղանի քննարկումներ 6 անգամ:</p>	
17.	Նվազեցնել ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ	ՄԱԿ-ի ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի միացյալ ծրագրի աջակցությամբ	Օրենքով չարգելված

<p>վարակի տարածումը, մարդկանց իրազեկման և գիտելիքների բարձրացման միջոցով:</p>	<p>Նկարահանվել և «Զվարթնոց» օդանավակայանի սրահներում ցուցադրվել է միգրանտների շրջանում ՄԻԱՎ վարակի կանխարգելմանը նվիրված տեսահոլովակ, որի գովազդային տարբերակը տեղադրվել է Երևանի քաղաքային 3 (թիվ 30, թիվ 23, թիվ 17Ա երթուղիներ) և միջքաղաքային 2 (Երևան-Աբովյան, թիվ 261 երթուղի) ավտոբուսների վրա:</p> <p>ՄԱԿ-ի Փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատարի գրասենյակի աջակցությամբ մշակվել և տպագրվել է ՄԻԱՎ վարակի հիմնահարցերի (ՄԻԱՎ-ի փոխանցման ուղիներ, կանխարգելման միջոցներ), ՄԻԱՎ վարակի վերաբերյալ խորհրդատվության և հետազոտության նշանակության մասին բուկլետ փախստականների համար, որը թարգմանվել է նաև ռուսերեն, անգլերեն և ֆրանսերեն:</p> <p>«Վորլդ Վիժն Հայաստան» կազմակերպության կողմից իրականացվող «Հարավային Կովկասի երկրներում և Ռուսաստանի Դաշնությունում ՄԻԱՎ-ի կանխարգելմանն ու ազդեցության նվազեցմանն ուղղված երկրների համագործակցություն» ծրագրի շրջանակներում մշակվել և տպագրվել են ՄԻԱՎ վարակի հիմնահարցերի (ՄԻԱՎ-ի փոխանցման ուղիներ, կանխարգելման միջոցներ), ՄԻԱՎ վարակի վերաբերյալ խորհրդատվության և հետազոտության նշանակության մասին բուկլետներ միգրանտների համար:</p> <p>Հայկական կարմիր խաչի ընկերության կողմից երիտասարդների շրջանում իրականացվող «Կողմնորոշվելու ժամանակն է» ծրագրի շրջանակներում կազմակերպվել է «ԶԻԱՀ. գիտեմ, մտահոգ եմ, գործում եմ» խորագրով լուսանկարչական աշխատանքների ցուցահանդես-մրցույթ, անցկացվել են «Սպորտն ընդդեմ ՁԻԱՀ-ի» խորագրով բասկետբոլի դպրոցական թիմերի հանրապետական մրցույթ, «Երաժշտությունն ընդդեմ ՁԻԱՀ-ի» խորագրով համերգներ՝ հեղինակ-կատարողների և հայտնի երաժիշտ կատարողների մասնակցությամբ, ՁԻԱՀ-ից մահացածների հիշատակի օրվա</p>	<p>այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ</p>
---	---	-------------------------------------

	<p>շրջանակներում կազմակերպվել է դասական երաժշտության համերգ և մոմավառություն: Բոլոր միջոցառումների ընթացքում տրամադրվել է տեղեկատվություն ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի հիմնահարցերի վերաբերյալ: Տարվա ընթացքում նույն ընկերության «SMS տեղեկատվական գիծ» ծրագրի կամավորները պատասխանել են Orange և VivaCell բջջային հեռախոսացանցերի բաժանորդների ՄԻԱՎ վարակին առնչվող 2 հարցերին: Նկարահանվել և հեռարձակվել է ՄԻԱՎ վարակի կանխարգելմանը նվիրված տեսահոլովակ:</p> <p>Չանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների համար անցկացվել է «Չանգվածային լրատվամիջոցների դերը ՄԻԱՎ վարակի կանխարգելման գործում» թեմայով սեմինար-վարժանք, որի նպատակը հայաստանյան ՁԼՄ-ներում ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի խնդիրների լուսաբանման որակի բարելավումն էր՝ ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի հիմնահարցերի վերաբերյալ լրագրողների իրազեկության բարձրացման, ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ին առնչվող թեմաներին անդրադառնալու համար շարժառիթի ձևավորման, դրանց լուսաբանման և տեղեկատվական աղբյուրների հետ աշխատելու համար անհրաժեշտ հմտությունների ձևավորման միջոցով:</p> <p>«Վորլդ Վիժն Հայաստան» կազմակերպության կողմից իրականացվող «Համատեղ ջանքերով ՄԻԱՎ-ի կանխարգելում Հարավային Կովկասի երկրներում» ծրագրի շրջանակներում մշակվել է ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի և սեռավարակների վերաբերյալ համակարգչային խաղ դեռահասների համար:</p> <p>ՁԻԱՀ-ի դեմ պայքարի համաշխարհային օրվա շրջանակներում ՁԻԱՀ-ի ջատագովության խմբի կողմից («Հանրային տեղեկատվություն և գիտելիքի կարիք», «Իրական աշխարհ, իրական մարդիկ», «Կանանց ռեսուրսային կենտրոն» և «Դրական մարդկանց հայկական ցանց» ՀԿ-ներ) կազմակերպվել է «Աստղերն ընդդեմ ՁԻԱՀ-ի» խորագրով միջոցառում:</p>	
--	--	--

ՁԻԱՀ-ի դեմ պայքարի համաշխարհային օրվա շրջանակներում ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ-ի տնօրենը, բժիշկները մասնակցել են մի շարք ռադիո- և հեռուստահաղորդումների («Կենդանի մատյան», Արմենիա, «Մանրամասներ» Արմնյուս, «Դարի գիշեր», Դար 21, «Սկսենք նորից» և «Հայկական ուրբաթ», Կենտրոն, «22-րդ դար», Երևան, «Ազդարար» և «Հատուկ թղթակից», ԱՐ, «Վեկտոր», Գավառ, «Հարցազրույց կարևորի մասին կամ փոքրիկ զրույց մեծ հարցերի մասին», ArmRadio), մամլո ասուլիսների, տվել են հարցազրույցներ, որոնց ընթացքում խոսել են նաև ՄԻԱՎ վարակի փոխանցման ուղիների, կանխարգելման միջոցների, ՄԻԱՎ-ով ապրող մարդկանց նկատմամբ հանդուրժողական վերաբերմունքի անհրաժեշտության, ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի ոլորտում տրամադրվող ծառայությունների մասին:

ՁԻԱՀ-ի դեմ պայքարի համաշխարհային օրվա նախօրյակին ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության կողմից Գյումրիում ՁԻԱՀ-ի դեմ պայքարի համաշխարհային օրվա նախօրյակին ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության կողմից Գյումրիում կազմակերպվել է «ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի, սեռավարակների և թմրամոլության կանխարգելում» թեմայով սեմինար-վարժանք երիտասարդների, Շիրակի մարզի զբաղվածության կենտրոնների և ՀԿ-ների ներկայացուցիչների համար:

Անցկացվել են «ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ, սեռավարակներ, ՏԲ» թեմայով սեմինար-վարժանքներ ՄԱԿ-ի Փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատարի գրասենյակի և ՀԿ-ների ներկայացուցիչների, փախստականների համար:

Անցկացվել են «ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ը և աշխատանքային միգրացիան» թեմայով սեմինար-վարժանքներ Երևանի զբաղվածության պետական ծառայության, միգրացիոն ռեսուրս կենտրոնի, Գավառի և Սևանի զբաղվածության կենտրոնների, ՀԿ-ների ներկայացուցիչների համար:

		Նշված բոլոր միջոցառումների կազմակերպման և անցկացման գործում մեթոդական օգնություն և տեխնիկական աջակցություն են ցուցաբերել ՀՀ ԱՆ ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման հանրապետական կենտրոնի մասնագետները:	
18.	Ապահովել աջակցություն կանանց և տղամարդկանց առողջության պահպանման հարցերով զբաղվող հասարակական կազմակերպություններին:	<p>«Կանանց ռեսուրսային կենտրոն» և «Կանանց իրավունքների կենտրոն» հասարակական կազմակերպություններին տրամադրվել է բազմակողմանի աջակցություն կանանց հիմնախնդիրների կապակցությամբ բարձրացված հարցերի շուրջը:</p> <p>Մարզերի կանանց հիմնախնդիրներով զբաղվող 20 հասարակական կազմակերպությունների և լրագրողների համար Ձինիշյան հիմնադրամի հետ համագործակցության շրջանակներում դեկտեմբեր ամսին Ծաղկաձորում կազմակերպվել է 2-օրյա սեմինար՝ նվիրված կանանց վերարտադրողական առողջության հիմնախնդիրներին:</p> <p>ՀՀ ԱՆ ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման հանրապետական կենտրոնի մասնագետները մեթոդական օգնություն և տեխնիկական աջակցություն են ցուցաբերել հետևյալ հասարակական կազմակերպություններին՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Իրական աշխարհ, իրական մարդիկ 2. Հանրային տեղեկատվություն և գիտելիքի կարիք 3. Կանանց ռեսուրսային կենտրոն 4. Դրական մարդկանց հայկական ցանց 5. Վորլդ Վիժն Հայաստան 6. Հայկական կարմիր խաչի ընկերություն 	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն			
19.	Արտակարգ իրավիճակներում գենդերային խնդիրների վերհանման	Ուսումնասիրվել է արտակարգ իրավիճակներում գենդերային խնդիրների վերաբերյալ ԵՄ անդամ երկրների փորձը՝ գործնական միջոցառումների մշակման փուլում կիրառման	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ

	ուղղված աշխատանքների իրականացում:	նպատակով:	
20.	Արտակարգ իրավիճակներից կանանց խոցելիության հաշվառման, վերլուծության և գնահատման իրականացում:	Մասնակցություն <<Աղետների ռիսկերի նվազեցման ազգային պլատֆորմ>> հիմնադրամի գենդերային թեմատիկ խմբի աշխատանքներին: Մշակվել և հաստատվել է արտակարգ իրավիճակներում կանանց խոցելիության հաշվառման ձևաչափը: Կանոնակարգվել է << մարզերից արտակարգ իրավիճակներից, դեպքերից, պատահարներից կանանց խոցված լինելու վերաբերյալ համապատասխան վիճակագրական տվյալների ստացման, վերլուծման և գնահատման գործընթացը:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
21.	Արտակարգ իրավիճակներում գենդերային հիմնախնդիրների վերաբերյալ տեղեկատվության տարածում:	Գենդերային քաղաքականության 2012 թ. միջոցառումների տարեկան ծրագրի շրջանակներում 2012 թ. երկրորդ կիսամյակի ընթացքում տպագրվել է գենդերային ուղղվածության 5 հոդված, հեռուստատեսային տարբեր հաղորդումներով և ինտերնետային կայքերում կազմակերպվել են բազմաթիվ հարցազրույցներ կին փրկարարների հետ:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
22.	Աղետների ռիսկերի նվազեցման ոլորտում գենդերային հիմնախնդիրների վերաբերյալ տեղեկատվական ակցիաների անցկացում:	<<Աղետների ռիսկերի նվազեցման ազգային պլատֆորմ>> հիմնադրամի շրջանակներում 2 անգամ կազմակերպվել է թեմատիկ կլոր սեղան:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
<< Էկոնոմիկայի նախարարություն			
23.	«Սկսնակ գործարարների ձեռներեցությանն աջակցություն» ծրագրի իրականացում:	<<Սկսնակ գործարարների ձեռներեցությանն աջակցություն>> ծրագրի շրջանակում 38 կին գործարար ներգրավված են եղել 7 սկսնակ ձեռներեցության աջակցության դասընթացներում, որոնք ունեցել են 3 հիմնական բովանդակային ուղղություններ՝ Գործարարության հիմունքներ ՝ ներառվել են Գործարարության բնույթը, Ձեռներեցի անձնական և գործարար հատկանիշները, Գործարար գաղափարը և նրա վերլուծությունը,	<< պետական բյուջե

		կազմակերպությունների կազմակերպահրավական տեսակները և գրանցումը, ՀՀ հարկային դաշտը թեմաները: Գործարար ծրագիր՝ ներառվել են գործարար ծրագրի էությունն ու բաժինները, մարքեթինգային ծրագիր, արտադրական ծրագիր, կառավարման ծրագիր, ֆինանսական ծրագիր թեմաները: Գործարար ծրագրերի ներկայացում	
24.	«ՓՄՁ-ի սուբյեկտներին գործարար տեղեկատվական և խորհրդատվական աջակցություն» ծրագրի իրականացում:	«ՓՄՁ սուբյեկտներին գործարար տեղեկատվական և խորհրդատվական աջակցություն» ծրագրի շրջանակներում աջակցություն է ցուցաբերվել 4070 կին գործարարի:	ՀՀ պետական բյուջե
25.	Արդյունաբերական ոլորտներում (հատկապես թեթև արդյունաբերության) կանանց համար նոր աշխատատեղերի ստեղծում:	ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության և մասնավոր հատվածի համագործակցության արդյունքում՝ հարկային արտոնություններ են տրամադրվել հանրապետության մի շարք կազմակերպությունների, որոնք, 2012 թվականին իրականացնելով ներդրումային ծրագրեր, գործարկել են նոր արտադրություններ (կամ ընդլայնել են) և ստեղծել նոր աշխատատեղեր: Կանանց համար ստեղծված նոր աշխատատեղերի մասին տեղեկատվությունը դեռևս լիարժեք ամփոփված չէ: Սակայն ներկա դրությամբ կանանց համար նոր ստեղծված աշխատատեղերի շարքում կարելի է նշել «Բրատեքս բրենդիդ տեքստիլ մանուֆակտուրինգ» ընկերություն՝ 65, «Եվրոթերմ» ՓԲԸ՝ 10, «Էկոտոմատո» ՓԲԸ՝ 10, «Յուրոն» ՍՊԸ՝ 32, «Գոլդեն Գրեյս Արմաս»՝ 30 աշխատատեղ:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
ՀՀ Կոտայքի մարզպետարան			
26.	Մարզում գենդերային նպատակային ծրագրերի և գենդերային հիմնախնդիրների լուսաբանման	Մարզի <<Լուսալիք>> հեռուստաընկերության հետ համատեղ մարզպետարանի աշխատակազմի տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժինը նախապատրաստել է գենդերային քաղաքականությանը վերաբերող թողարկումներ:	ֆինանսավորում չի պահանջվել

	<p>ուղղված աշխատանքների իրականացում:</p>	<p>Արդյունքում ապահովվել է հասարակության տեղեկացվածությունը պետական գենդերային քաղաքականության, գենդերային քաղաքականության 2011-2015թթ. ռազմավարական ծրագրի վերաբերյալ: Ոլորտի փորձագետների մասնակցությամբ հեռարձակվել են թողարկումներ, նվիրված գենդերային բռնությունների կանխարգելման խնդիրներին: Հաղորդումների ընթացքում ներկայացվել է տեղեկատվություն բռնությունների առաջացման պատճառների և երևույթի դեմ պայքարի մասին:</p>	
<p>27.</p>	<p>ՀՀ կառավարության գենդերային քաղաքականության 2011-2015թթ. ռազմավարական ծրագրի և գենդերային քաղաքականության 2012թ. միջոցառումների ծրագրի վերաբերյալ իրազեկման աշխատանքների իրականացում:</p>	<p>Մարզպետի կողմից անցկացվող տարածքային խորհրդակցությունների ժամանակ /23-24.02.2012թ./ Հրազդանի, Նաիրիի և Կոտայքի տարածաշրջանների մասնակից համայնքների ղեկավարների քննարկմանն է ներկայացվել ԸԿԵԻՊ բաժնի աշխատանքային ծրագրով նախատեսված ՀՀ գենդերային քաղաքականության 2012թ. միջոցառումների ծրագիրը: Քննարկման արդյունքում առաջարկվել է ԸԿԵԻՊ բաժնի մասնագետների և համայնքների ղեկավարների աշխատակազմերի մասնակցությամբ համայնքների տարածքներում գործող հաստատություններում (դպրոց, մանկապարտեզ, մշակույթի տուն, հիմնարկ, ձեռնարկություններ) անցկացնել իրազեկման աշխատանքներ՝ ՀՀ կառավարության գենդերային քաղաքականության 2011-2015թթ. ռազմավարական և 2012թ. աշխատանքային ծրագրերը ներկայացնելու, տեղերում գենդերային հիմնահարցերը բարձրաձայնելու, առաջիկա տեղական ինքնակառավարման մարմինների և ԱԺ ընտրություններին կանանց ներկայացվածությունը Խորհրդարանում և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում ապահովելու նպատակով:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
<p>28.</p>	<p>Մշակութային և կրթական հաստատությունների աշխատողներին գենդերային գիտելիքների</p>	<p>Սեպտեմբերի 27-ին Աբովյանի Զարե Սահակյանի անվան երաժշտական դպրոցում մարզի մշակութային հաստատությունների աշխատողների համար կազմակերպվել է զեկուցում՝ «Հայ ազգային մտակերտվածքը, ընդունված</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>

	<p>հաղորդման և նրանց գենդերային զգայունության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում:</p>	<p>գենդերային կարծրատիպերը և գենդերային բռնության հանդեպ հասարակության վերաբերմունքը նոր արժեքների ներթափանցման և գլոբալացման պայմաններում>> թեմայով: Միջոցառման նախաձեռնողը մարզպետարանի աշխատակազմի կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչությունն էր, իսկ որպես համակատարող հանդես է եկել նույն աշխատակազմի ԸԿԵԻՊ բաժինը: Մտքերի փոխանակության ժամանակ մասնակիցները ստացել են տեսական գիտելիքներ և խորհրդատվական աջակցություն:</p>	
<p>29.</p>	<p>Զբաղվածության ոլորտում գենդերային հիմնախնդիրների լուսաբանմանն ուղղված աշխատանքների իրականացում:</p>	<p>Խնդիրը լուսաբանելու նպատակով կազմակերպվել է սեմինար <<Գենդերային խտրականությունը զբաղվածության ոլորտում և աշխատանքի շուկայում>> թեմայով, որին մասնակցել են զբաղվածության կենտրոնների մասնագետներ: Զբաղվածության մարզային կենտրոնների ուժերով 2012թ. հունիսի 28-ին կազմակերպվել է աշխատանքային տոնավաճառ Հրազդան քաղաքում, որի արդյունքում աշխատանքի տեղավորված 42 աշխատանք փնտրողներից 34-ը կանայք են եղել: Հրազդանի ԶՄԿ-ի զբաղվածության պետական ծրագրերում՝ մասնավորապես մասնագիտական ուսուցման ծրագրերում ընդգրկվել են 87 գործազուրկներ (78-ը կանայք), աշխատանքի են տեղավորվել 39-ը:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
<p>30.</p>	<p>Կանանց հիմնախնդիրների լուսաբանման գործընթացի մոնիթորինգ և վերլուծություն</p>	<p>Համապատասխան մշտադիտարկման արդյունքում (20.12.2012թ.) ամփոփվել են մարզի մշակութային հաստատությունների աշխատողների գենդերային կազմի վերաբերյալ տվյալները: Համաձայն դրանց մարզի մշակույթի ոլորտի աշխատողների կազմում առկա է գենդերային անհամաչափություն՝ բնագավառի աշխատողների շուրջ 80% կանայք են:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
<p>31.</p>	<p>Գենդերային հիմնախնդիրին նվիրված սեմինարի կազմակերպում համայն-</p>	<p>Մարզի Հրազդան (24.07.2012թ.), Նոր Հաճրն(25.03.2012թ), Եղվարդ(25.03.2012թ.) քաղաքային և Մեղրաձոր(24.07.2012թ.), Արզական(24.07.2012թ.), Զովունի(25.03.2012թ.) գյուղական</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>

	<p>քների աշխատակազմերի կին ղեկավարների մասնակցությամբ:</p>	<p>համայնքներում անցկացվել են հանդիպումներ՝ շրջակա համայնքների աշխատակազմերի ղեկավարների մասնակցությամբ:</p> <p>Նրանց ներկայացվել է համայնքներում գենդերային պատասխանատուների աշխատանքի նկարագիրը և լիազորությունների շրջանակը՝ ըստ ՀՀ գենդերային քաղաքականության 2011-2015թթ. ռազմավարական ծրագրի իրականացման հիմնական ուղղությունների՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • Կառավարման ոլորտում և որոշումների ընդունման մակարդակում: • Սոցիալ – տնտեսական ոլորտում • Կրթության ոլորտում • Առողջապահության ոլորտում • Մշակույթի և հանրային տեղեկատվության ոլորտներում • Թրաֆիքինգի կանխարգելման ոլորտում: <p>Նպատակն է եղել նպաստել գենդերային մշակույթի ձևավորմանն ու արմատավորմանը, միաժամանակ նաև բարձրացնել ազգաբնակչության տեղեկացվածության աստիճանը:</p>	
<p>32.</p>	<p>Տարածքային բժշկական կենտրոններում կազմակերպվել են սեմինար – քննարկումներ՝ ՀՀ-ում գենդերային քաղաքականության 2011-2015թթ. ռազմավարության վերաբերյալ:</p>	<p>Հանդիպումներին ք. Հրազդան (25.10.2012թ), ք. Եղվարդ (06.11.2012թ), ք. Աբովյան (23.11.2012թ),) մասնակցել են տարածաշրջանի առողջապահական կազմակերպությունների բժիշկներ, միջին օղակի բուժաշխատողներ, վարչական աշխատողներ: Բուժհաստատությունների տնօրենների, մանկաբարձ-գինեկոլոգների, մաշկավեներաբանների, հոգեբույժների մասնակցությամբ քննարկվել են բռնության ենթարկված կանանց հոգեբանական աջակցության, համապատասխան բժիշկ-մասնագետների կողմից խորհրդատվության տրամադրման, ինչպես նաև բռնության ենթարկված կանանց նկատմամբ շարունակական հսկողությունն ապահովող աշխատանքային ծրագրերի մշակման և իրականացման խնդիրները:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
<p>ՀՀ Լոռու մարզպետարան</p>			

33.	Քաղաքական և հասարակական կյանքում կանանց և տղամարդկանց մասնակցության տվյալների ուսումնասիրություն:	Իրականացվել է հետազոտություն «Հասարակական-քաղաքական մասնակցության գենդերային առանձնահատկությունները Լոռու մարզում», ուսումնասիրվել է կանանց մասնակցության մակարդակը ՏԻՄ ընտրություններում մարզի բոլոր տարածաշրջանների համար: Կազմակերպվել են հանդիպումներ քաղաքական կուսակցությունների մարզային կառույցների եւ ՀԿ-ների ներկայացուցիչների հետ, որոնց հետ քննարկվել են ՏԻՄ ընտրություններում կին թեկնածուների առաջադրման հնարավորությունները:	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
34.	Լոռու մարզի Կանանց լիդերության դպրոցի «Բարձրագույն քաղաքական դասընթացների կազմակերպում:	Կազմակերպվել են 48-ժամյա սեմինար-պարապմունքներ, որին մասնակցել են մարզի տարբեր քաղաքական կուսակցությունների, ՀԿ-ների ներկայացուցիչներ, քաղաքապետարանների եւ մարզպետարանի աշխատակիցներ՝ ընդամենը 27 մարդ: Մասնակիցներին հաղորդվել են քաղաքական եւ քաղաքացիական, տնտեսագիտական, իրավական ոլորտի գիտելիքներ, հասարակական նախաձեռնությունների կազմակերպման հմտություններ: Պարապմունքները վարել են հանրապետության պետական բուհերի դասախոսներ, քաղաքական եւ հասարակական ոլորտի փորձագետներ:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
35.	Հանրության մեջ գենդերային հիմնախնդիրների լուծման անհրաժեշտության ընկալման և գենդերային զգայունության բարձրացում:	Կազմակերպվել են “Գենդերային հավասարությունը որպես տեղական ժողովրդավարության նախադրյալ և համայնքների կառավարման արդյունավետության բարձրացման միջոց” կլոր սեղան-քննարկումներ մարզի 5 քաղաքներում /Վանաձոր, Ստեփանավան, Սպիտակ, Տաշիր, Ալավերդի/: Մասնակցել են թվով 125 մարդ՝ տեղերի քաղաքական կուսակցությունների, ՀԿ-ների ներկայացուցիչներ, քաղաքապետարանների աշխատակիցներ: Քննարկվել են հանրության մեջ գենդերային հիմնախնդիրների լուծման անհրաժեշտության ընկալման և գենդերային զգայնության բարձրացման հնարավորությունները եւ մեխանիզմները:	Ֆինանսավորում չի պահանջվում

36.	<p>Լրատվամիջոցների աշխատողների գենդերային գիտելիքների բարձրացում, գենդերային մտածելակերպի ձևավորում</p>	<p>Կազմակերպվել է «Գենդեր եւ լրագրություն» թեմայով կլոր սեղան-քննարկում, որին մասնակցել են մարզի տարբեր լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ, ԲՈՒՀերի լրագրության բաժինների մագիստրատուրայի ուսանողներ՝ թվով 30 մարդ: Մասնակիցներին հաղորդվել են գիտելիքներ, որոնց նպատակն է ձևավորել ուսանողների մոտ գենդերային զգայունություն, փաստերն ու իրողությունները գենդերային տեսանկյունից դիտելու եւ վերլուծելու հմտություն:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում</p>
37.	<p>Տեղական ինքնակառավարման մարմինների աշխատանքներում կանանց մասնակցության ընդլայնում:</p>	<p>Կազմակերպվել են սեմինար-պարապմունքներ մարզի տարբեր համայնքների ՏԻՄ ընտրություններում առաջադրված կին թեկնածուների համար /մասնակցել են թվով 92 մարդ/: Մասնակիցներին ներկայացվել են «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը, ՀՀ ընտրական օրենսգրքը, տրամադրվել են նյութեր քարոզարշավների կազմակերպման վերաբերյալ:</p>	<p>Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ</p>
38.	<p>Մարզային ենթակայության կազմակերպություններում, տեղական ինքնակառավարման մարմիններում (այդ թվում՝ համայնքների ղեկավարների աշխատակազմերում) գենդերային քաղաքականության վերաբերյալ իրազեկման աշխատանքների իրականացում:</p>	<p>Մարզի բոլոր քաղաքներում անց են կացվել խորհրդակցություններ /8 քաղաքներում/, որտեղ մասնակցել են նաև մոտակա գյուղական համայնքների ղեկավարներ: Քննարկվել են համայնքներում գենդերային քաղաքականության իրականացման հետ կապված խնդիրները, մշակվել են իրականացման մեխանիզմներ:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում</p>
39.	<p>Գյուղի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերում կանանց մասնակցության</p>	<p>Կազմակերպվել է “Գյուղական համայնքների գենդերային հիմնախնդիրները” թեմայով մարզային խորհրդաժողով, որի ընթացքում վեր են հանվել համայնքային գենդերային խնդիրները: Մասնակցել են համայնքի ղեկավարներ,</p>	<p>Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ</p>

	ապահովում, նպատակային միջոցառումների իրականացում:	ավագանիներ, մարզի տարբեր համայնքապետարանների, մարզպետարանի աշխատակիցներ, ՀԿ-ների ներկայացուցիչներ՝ ընդամենը 60 մարդ:	
40.	Համայնքներում իրազեկման քարոզարշավներ, նվիրված գեներային հիմնախնդիրներին:	Մարզի 5 տարածաշրջաններում կազմակերպվել են սեմինար-պարապմունքներ համայնքներում ընտրված կին ավագանիների համար, մասնակցել են նաեւ տեղի ՀԿ-ների ներկայացուցիչներ, համայնքապետարանների աշխատակիցներ /125 մարդ/: Ներկայացվել են համայնքի քառամյա բյուջեի մշակման մեխանիզմները, նրանցում գեներային բաղադրիչի ներառման հնարավորությունները:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
ՀՀ Վայոց ձորի մարզպետարան			
41.	Մարզում գեներային հարցերով զբաղվող մշտական հանձնաժողովի աշխատանքների կազմակերպում:	2012թ. մարզի գեներային հարցերով մշտական հանձնաժողովը գումարել է 4 նիստ /07,12,2011թ. 24,06,2012թ. 19.07,2012թ. 07,12,2012թ./, քննարկվել է 12 հարց, որոնք վերաբերվել են համայնքներում և ուսումնական հաստատություններում, առողջապահական հիմնարկներում գեներային քաղաքականության լուսաբանմանը, մարզային միջոցառումների իրականացմանը:	ֆինանսավորում չի պահանջվել
42.	Տեղական ինքնակառավարման մարմինների /այդ թվում՝ համայնքների ղեկավարների/ աշխատակազմերում կանանց մասնակցության ապահովում:	Մարզի 14 համայնքներում կայացել է հանձնաժողովի անդամների և ակտիվի հետ հանդիպումներ, կազմակերպվել կլոր սեղաններ, իրականացվել իրազեկման աշխատանքներ: Քննարկվել է համայնքներում գեներային հարցերով զբաղվող պատասխանատու անձի նշանակման անհրաժեշտության խնդիրը:	ֆինանսավորում չի պահանջվել
43.	Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում գեներային քաղաքականության վերաբերյալ իրազեկման	2012թ. սեպտեմբերի 23-ին կայանալիք համայնքային ընտրություններում կանանց ակտիվ մասնակցությունն ապահովելու նպատակով մարզում կազմակերպվեց քարոզարշավ: Համայնքի ղեկավարի պաշտոնում առաջադրվեց 2, իսկ ավագանու պաշտոնի համար 26 թեկնածու: Մարզի 10 համայնքներում 17	ֆինանսավորում չի պահանջվել

	աշխատանքների կազմակերպում:	կին ընտրվեց ավագանու անդամ:	
44.	Համայնքներում գենդերային հարցերով զբաղվող պատասխանատուների նշանակում:	«Վայոց Ձորի մարզպետի 26.07.2012թ N°011343421/12 գրությամբ մարզի 13 համայնքներում համայնքների ղեկավարների կողմից նշանակվել են գենդերային հարցերով պատասխանատուներ: Մարզային հանձնաժողովի կողմից մշակվել է նրանց աշխատանքների հիմնական ուղղությունները, տրվել են կոնկրետ հանձնարարություններ 2012թ. ընթացքում կատարվելիք աշխատանքների վերաբերյալ:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
45.	Մարզային թերթերում գենդերային հիմնահարցերի լուսաբանում:	«Վարդաձոր» թերթում բացվել է «Գենդեր» խորագիր, որտեղ լուսաբանվել են հանձնաժողովի աշխատանքները:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
«Արագածոտնի մարզպետարան»			
46.	«Արագածոտնի մարզպետարանում գենդերային հարցերով զբաղվող հանձնաժողովի աշխատանքների կազմակերպում:	Տարվա ընթացքում հրավիրվել է հանձնաժողովի 3 նիստ: Նիստերի օրակարգում քննարկվել է 2012 թվականին կատարված աշխատանքների մասին հաշվետվությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության արձանագրային որոշումների նախագծերը «Հայաստանի Հանրապետության գենդերային քաղաքականության 2013 թվականի միջոցառումների ծրագրի» և «Հայաստանի Հանրապետության ընդդեմ գենդերային բռնության 2013 թվ. միջոցառումների ծրագրի» մասին: Հանձնաժողովի կողմից քննարկվել և հաստատվել է 2013թ. միջոցառումների ծրագիրը: Առանձին միջոցառումների աշխատանքների կազմակերպման համար հանձնաժողովների նիստերին հրավիրվել են համայնքապետեր, մանկավարժներ:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
47.	Մարզային ենթակայության կազմակերպություններում, տեղական ինքնակառավարման մարմիններում (այդ թվում՝	Մարզի հանրակրթական 10 դպրոցներում, 15 համայնքապետարաններում և 5 առողջապահական կառույցներում անցկացվել են սեմինարներ, հանդիպումներ, որի ժամանակ մասնակիցներին ներկայացվել է գենդերային քաղաքականությունը ՀՀ-ում: Հանդիպումներին մասնակցել են	Ֆինանսավորում չի պահանջվել

	<p>համայնքների ղեկավարների աշխատակազմերում) գենդերային քաղաքականության վերաբերյալ իրազեկման աշխատանքների իրականացում:</p>	<p>շուրջ 600 անձ: Առաջարկվել է համայնքների քառամյա զարգացման ծրագրերում ներառել գենդերային բաղադրիչ:</p>	
<p>48.</p>	<p>Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների համար գենդերային ուսուցման կազմակերպում, գենդերային զգայունության բարձրացում:</p>	<p>«Հ ԿԱԻ և հասարակական կազմակերպությունների միջոցով վերապատրաստված մանկավարժները մարզի հանրակրթական 6 դպրոցներում կազմակերպել են միջդասարանական և միջդպրոցական բանավեճեր «Կանանց և տղամարդկանց հավասար իրավունքներ և հավասար հնարավորություններ» թեմայով: Կազմակերպված միջոցառումներին մասնակից են դարձել նաև ծնողներ:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
<p>49.</p>	<p>Աջակցել սկսնակ գործարարներին:</p>	<p>Աշտարակ քաղաքում սկսնակ կին-գործարարների համար կազմակերպվել է բիզնես պլան կազմելու դասընթաց, որին մասնակցել են 20 կին: Այդ հարցում համագործակցություն է իրականացվել ՓՄՁ ԶԱԿ-ի մարզային գրասենյակի և «Երիտասարդ կանանց ասոցիացիա», ՀԿ-ի հետ: Դասընթացի իրականացման համար Աշտարակի քաղաքապետարանի կողմից համապատասխան տարածք է տրամադրվել: Գենդերային հարցերով զբաղվող հանձնաժողովի անդամների և մարզպետարանի աշխատակազմի ԸԿԵԻՊ բաժնի աշխատակիցների միջոցով տարածվել է դասընթացների անցկացման մասին տեղեկատվություն, իրազեկման և բացատրական աշխատանքների արդյունքում հավաքագրվել են ծրագրում մասնակցելու ցանկություն հայտնաձև կանայք: Դասընթացների ավարտից հետո 8 կին գրանցվել են որպես անհատ ձեռներեցներ, նեկայացնելով բիզնես ծրագիր և ստանալով 10% տոկոսադրույքով վարկ:</p>	<p>Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ</p>
<p>50.</p>	<p>ԶԼՄ-ներում գենդերային</p>	<p>Մարզային «Կանթեղ և ԳԱՄԿ-ի „Գյուղխորհրդատվություն“</p>	<p>Ֆինանսավորում չի</p>

	հիմնահարցերի վերաբերյալ նյութերի հրապարակում:	թերթերում հրապարակվել է թվով 7 նյութ:	պահանջվել
51.	Ոչ նյութական մշակութային ժառանգություն կրողների միջոցով վարպետաց դասերի կազմակերպում:	Աշտարակ քաղաքում 30 կին վերապատրաստվել են որպես ձեռարվեստի մասնագետ: Ուսուցումը կազմակերպել է “Շողակն” ՀԿ-ն անհատ բարերարի կողմից տրամադրված միջոցներով: Պ.Պոռշյանի տուն թանգարանում բացվել է ձեռարվեստի աշխատանքների մշտական գործող ցուցասրահ:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
«Արարատի մարզպետարան»			
52.	Մարզի քաղաքական և հասարակական կյանքում կանանց և տղամարդկանց մասնակցության հարաբերակցության հետազոտություն:	Իրականացվել է հետազոտության, կազմակերպվել է արդյունքների ներկայացման և քննարկման սեմինար-խորհրդակցություն:	ֆինանսավորում չի պահանջվել
53.	Համայնքներում գենդերային քաղաքականության վերաբերյալ իրազեկման աշխատանքների իրականացում:	Համայնքներում կազմակերպվել են «գենդերային հիմնահարցեր» թեմաներով կլոր սեղաններ, սեմինարներ :	ֆինանսավորում չի պահանջվել
54.	Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների համար գենդերային ուսուցման կազմակերպում, գենդերային զգայունության բարձրացում:	Աշխատանքային խմբի մասնագետները մարզի 10 դպրոցների ուսուցիչների հետ կազմակերպել են հանդիպումներ:	ֆինանսավորում չի պահանջվել
55.	Կանանց վերարտադրողական առողջության բարելավման նպատակով	Համապատասխան մասնագետները այցելել են համայնքների բուժամբուլատորիաները, հետազոտել են կանանց, կազմակերպել են բուժում:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ

	կազմակերպել անվճար բուժիչ և ազդեցություններ:		
ՀՀ Արմավիրի մարզպետարան			
56.	Ապահովել Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացված ՄԱԿ-ի և ԱՄԿ-ի սոցիալ-տնտեսական ոլորտի կոնվեցիաների, ինչպես նաև ՄԱԿ-ի հազարամյակի նպատակների կատարման մշտադիտարկում:	Մարզի 20 համայնքներում անցկացվել են մշտադիտարկումներ, կազմակերպվել են քարոզարշավներ համայնքների բնակչության հետ /շուրջ 600 մարդ/, ուղղված սեռի հատկանիշով խտրականության հաղթահարման, սոցիալ-տնտեսական ոլորտում, աշխատանքի և զբաղվածության ոլորտում կանանց փաստացի հավասարության ձեռքբերման և կանանց աղքատություն կրճատման:	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
57.	Խթանել գյուղի կանանց աղքատության հաղթահարմանն ուղղված ծրագրերի իրականացումը, մասնավորապես, մատչելի պայմաններով տրվող վարկային և միկրովարկային ծրագրերի իրականացումը գյուղական բնակավայրերում:	Հկ-ների հետ համատեղ շուրջ 30 համայնքներում կանանց համար կազմակերպվել են գործնական սեմինարներ և իրազեկման աշխատանքներ վարկային և միկրովարկային ծրագրերի վերաբերյալ: Աջակցություն է ցուցաբերվել բիզնես-ծրագրերի նպատակային և արդյունավետ իրականացմանը, արդյունքում բարձրացել է կանանց զբաղվածության մակարդակը:	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
58.	Ներդնել գենդերային գիտելիքների հաղորդման բաղադրիչ/մոդուլ/ մանկավարժների վերապատրաստման դասընթացներում:	Մարզի շուրջ 120 դպրոցներում մանկավարժների հետ կազմակերպվել են սեմինարներ, նվիրված գենդերային հիմնախնդիրներին և գենդերային կարծրատիպերի հաղթահարմանը, գենդերային հավասարակշռությունն ապահովող դաստիարակությանը և ուսուցմանը, դպրոցների գրադարաններին տրամադրվել են համապատասխան գրականություն, նյութեր:	Ֆինանսավորում չի պահանջվում

59.	Նվազեցնել ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ վարակի տարածումը մարդկանց իրազեկելու և գիտելիքները բարձրացնելու միջոցով:	Մարզի 35 համայնքներում բուժամբուլատորիաների աշխատակիցները և ՀԿ-ները բնակչության համար կազմակերպել են հանդիպումներ, տրամադրվել են համապատասխան գրականություն և նյութեր:	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
60.	Ամրապնդել կապը պետական մարմինների և ՁԼՄ-ների միջև՝ կանանց և տղամարդկանց ռավունքների և հնարավորությունների հավասարության հետ կապված խնդիրները լուսաբանելու համար:	Մարզային 3 հեռուստաընկերություններով լուսաբանվել է պետության քաղաքականությունը հասարակական, քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական ոլորտներում կանանց և տղամարդկանց հավասար իրավունքների և հավասար հնարավորությունների ապահովմանն ուղղությամբ: Տրամադրվել են նյութեր: Շուրջ 25 համայնքներում անցկացված հանդիպումների արդյունքում զգալիորեն աճել է ՏԻՄ ընտրություններում կանանց մասնակցության թիվը:	Ֆինանսավորում չի պահանջվում

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարան

61.	Մարզային ենթակայության կազմակերպություններում, տեղական ինքնակառավարման մարմիններում գեներային բռնության քաղաքականության վերաբերյալ իրազեկման աշխատանքների իրականացում:	Հրավիրվել են հանձնաժողովների նիստեր, կազմվել են արձանագրություններ, հաշվետվություններ, ծրագրեր, տեղեկանքներ:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
62.	Մարզային ենթակայության կազմակերպություններում, տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, այդ թվում՝ համայնքների ղեկավարների աշխատակազմե-	Տարածաշրջաններում կազմակերպվել են խորհրդակցություններ, կազմվել են մարզխորհրդի նիստերի արձանագրություններ:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ

	րում գենդերային քաղաքականության վերաբերյալ իրազեկման աշխատանքների իրականացում:		
63.	Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների գենդերային մտածելակերպի ձևավորմանն, գենդերային գիտելիքների հաղորդմանն ու գենդերային զգայունության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում:	Մարզի 13 դպրոցներում կազմակերպվել են 4 բանավեճեր, սեմինար, բաց դասեր, նվիրված գենդերաին հիմնախնդիրներին:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
64.	Սկսնակ գործարարներին աջակցության տրամադրում:	40 սկսնակ կին գործարարների համար կազմակերպվել են սեմինարներ, տրամադրվել են մեթոդական նյութեր սեփական բիզնես պլան կազմելու վերաբերյալ:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
65.	ԶԼՄ-ների միջոցով գենդերային հիմնախնդիրների լուսաբանման աշխատանքների իրականացման մասին տեղեկատվական նյութերի տարածում:	Մշակվել և տարածվել են համապատասխան նյութեր:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
«Շիրակի մարզպետարան»			
66.	Մարզային ենթակայության կազմակերպություններում, ՏԻՄ-ում (այդ թվում համայնքների ղեկավարների աշխա-	Բոլոր ոլորտներում իրականացվել են իրազեկման աշխատանքներ՝ Գյումրի, Ախուրյան, Մարալիկ համայնքապետարանների աշխատակազմերում, Գյումրիի թիվ 1, 2, «Էնրիկո Մատտեի» անվան, «Կարմիր խաչի» անվան, «Բեռլին» պոլիկլինիկաներում, «Ընտանեկան բժշկության կենտրո-	Ֆինանսավորում չի պահանջվել

	տակազմերում) գենդերային քաղաքականության լուսաբանում:	նում>>, ծննդատանը:	
67.	Աշխատաշուկայում աշխատանքային խտրականության վերացում, անմրցունակ անձանց աշխատանքի տեղավորման աջակցություն:	Իրականացվել է 78 կնոջ եւ 53 տղամարդու մասնագիտական ուսուցում, 37մարդ / որից՝ 24 կին/ Գյումրու զբաղվածության մարզային կենտրոնի ծրագրի շրջանակներում տեղավորվել է աշխատանքի:	ՀՀ պետական բյուջե
68.	Աշխատանքի տեղավորում, աշխատավարձի փոխհատուցում, պրակտիկ փորձի ձեռքբերում:	Աշխատանքի է տեղավորվել 585 մարդ /որից՝ 382 կին/, 12-ի /որից՝ 8 կին/ համար իրականացվել է աշխատավարձի փոխհատուցում, 30 մարդ /որից՝ 23-կին/ ընդգրկվել է Գյումրու զբաղվածության մարզային կենտրոնի պրակտիկ փորձի ձեռքբերման ծրագրում:	ՀՀ պետական բյուջե
69.	Ձեռնարկատիրական գործունեության խթանում:	Ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվելու համար աջակցություն է տրամադրվել 5 կնոջ եւ 5 տղամարդու:	ՀՀ պետական բյուջե
70.	Գենդերային մոտեցումների կիրառում գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման գործընթացում:	Մարզի 3574 տնային տնտեսություններին տրամադրվել է 55,348000դրամ վարկի սուբսիդավորում:	ՀՀ պետական բյուջե
71.	Հանդուրժողականության ձևավորում “կինառաջնորդ” գաղափարի առնչությամբ:	Կազմակերպվել են դասընթացներ <<Լիդերության դպրոց>> ծրագրի շրջանակներում:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
72	Կանանց կողմից ղեկավարվող ընտանիքների հաշվառում և ներգրավում մարզային սոցիալական աջակցության	Մարզում կանանց կողմից ղեկավարվող 4995 սոցիալապես անապահով ընտանիքներ ընդգրկվել են ընտանեկան նպաստ համակարգում և հրատապ դրամական օգնության ցուցակներում:	ՀՀ պետական բյուջե

	ծրագրերում:		
73.	Հանրային իրազեկում գենդերային քաղաքականության մասին:	<<Շիրակ>>, <<ԳԱԼԱ>>, <<ՑԱՅԳ>>, <<Շանթ>> հեռուստաընկերություններով պարբերաբար հեռարձագվում են հեռուստահաղորդումներ, որտեղ քննարկվում են գենդերային հավասարությանը, գենդերային կարծրատիպերի հաղթահարմանը, գենդերային զգայունությանը վերաբերող խնդիրներ:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
74.	Կանանց վերարտադրողական առողջության պահպանում/Կաթնագեղձերի և արգանդի վզիկի քաղցկեղի վաղ հայտնաբերում և կանխարգելում /:	Բոլոր բուժհաստատություններում, ամբուլատորիաներում, բուժամանկաբարձական կետերում, գյուղական առողջության կենտրոններում փակցվել են տեղեկատվական պաստառներ, ինչի արդյունքում աճել է 30-60 տարեկան հետազոտված կանանց թիվը՝ 2011թ-ին՝ 3441, 2012թ-ին՝ 4069 կին:	<< պետական բյուջե
75.	Գենդերային խտրականության հաղթահարում, հաշմանդամների մասնագիտական ուսուցում, նրանց համր աշխատատեղի հարմարեցում:	15 հաշմանդամ /որից՝ 6 կին/ մասնակցել է մասնագիտական ուսուցման դասընթացներին, 3-ի համար /որից՝ 2 կին/ ապահովվել են հարմարեցված աշխատատեղեր:	<< պետական բյուջե
76.	Տեղական ինքնակառավարման մարմիններում կանանց արդյունավետ մասնակցությունն ապահովող կարողությունների հզորացում:	Ավագանի ընտրված 23 կին 19 համայնքներից մասնակցել են դասընթացների, ծանոթացել են «<<-ում գենդերային քաղաքականության ռազմավարության 2011-2015թթ.» և «<<-ում ընդդեմ գենդերային բռնության 2011-2015թթ.» ծրագրերին, տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործընթացներում կանանց մասնակցությունը ակտիվացնելու տեխնոլոգիաներին:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
77.	«Ընտանիքը և կանանց իրավունքները» /դասընթաց/:	30 մարդ մասնակցել է Ախուրիկ գյուղում կազմակերպված դասընթացին:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
78.	<< Շիրակի մարզի	1. «Գենդերային քաղաքականության» և «Ընդդեմ գենդերային	ֆինանսավորում չի

	<p>Գենդերային հարցերով զբաղվող մշտական հանձնաժողովի նիստերի գումարում, հաշվետվությունների կազմում:</p>	<p>բռնության» 2012թ. տարեկան ծրագրերի մարզային միջոցառումների ներկայացում: 2.Գենդերային հարցերով զբաղվող մշտական հանձնաժողովի օրինակելի կանոնադրության ներկայացում և քննարկում: 3.«Ընտանեկան բռնության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի քննարկում: 4. Ընթացիկ աշխատանքների մասին տարեկան հաշվետվության կազմում և ներկայացում մարզպետին և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը:</p>	<p>պահանջվել</p>
ՀՀ Տավուշի մարզպետարան			
<p>79.</p>	<p>ՀՀ Տավուշի մարզպետարանում գենդերային հարցերով զբաղվող մշտական մարմնի ստեղծում:</p>	<p>ՀՀ Տավուշի մարզպետի 23.06 2012թ. թիվ 42-Ա կարգադրությամբ մարզում ստեղծվել է գենդերային հարցերով զբաղվող մշտական հանձնաժողով:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
<p>80.</p>	<p>Մարզային ենթակայության կազմակերպություններում, տեղական ինքնակառավարման մարմիններում (այդ թվում՝ համայնքների ղեկավարների աշխատակազմերում) գենդերային քաղաքականության վերաբերյալ իրազեկում:</p>	<p>2012թ. մայիս-հունիս ամիսներին Բերդի տարածաշրջանի համայնքների ղեկավարների հետ անց են կացվել “Գենդերային գիտելիքների հիմունքները” թեմայով քննարկումներ:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
<p>81.</p>	<p>Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների գենդերային ուսուցում, գենդերային գիտելիքների ամրապնդում:</p>	<p>Նոյեմբերյանի թիվ 1, թիվ 2 և Այրումի միջնակարգ դպրոցների ուսուցիչների համար կազմակերպվել են „Կրթության ոլորտի գենդերային հիմնախնդիրները ՄԱԿ-ի կանանց կարգավիճակի հանձնաժողովի 55-րդ նստաշրջանի համատեքստում,, թեմայով կյոր սեղաններ:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
<p>82.</p>	<p>Մարզային ԶԼՄ-ներով</p>	<p>Հրապարակումները <<Իջևան>>, <<Տեսանկյուն>> և</p>	<p>Ֆինանսավորում չի</p>

	գենդերային հիմնախնդիրների լուսաբանում:	<<Տավուշ>> թերթերում, հեռուստահաղորդումներ <<Իջևան>> քաղաքային և <<Տավուշ>> մարզային հեռուստաալիքներով:	պահանջվել
ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան			
83.	ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանում գենդերային հարցերով զբաղվող հանձնաժողովի աշխատանքների կազմակերպում:	ՀՀ Սյունիքի մարզում գենդերային քաղաքականությունն իրականացնելու նպատակով մարզպետի կարգադրությամբ ստեղծվել է գենդերային հարցերով հանձնաժողով, հրավիրել է 4 նիստ, քննարկվել են գենդերային քաղաքականության ապահովմանն ուղղված հարցեր:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
84.	Մարզային ենթակայության կազմակերպություններում, տեղական ինքնակառավարման մարմիններում /14 համայնքներ/ իրականացվել են գենդերային քաղաքականության իրազեկմանն ուղղված աշխատանքներ:	Մարզի տարածաշրջաններում կազմակերպվել են “ՀՀ-ում գենդերային քաղաքականության 2011-2015թթ. ծրագրի” մասին իրազեկող արշավներ՝ համայնքի ղեկավարների, դպրոցի տնօրենների, մարզային տարբեր կառույցների ներկայացուցիչների և ՀԿ-երի անդամների մասնակցությամբ: Արշավները կազմակերպվել են Կանանց ռեսուրս կենտրոնի օժանդակությամբ:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
85.	Համագործակցություն կանանց հիմնահարցերով զբաղվող մարզային ՀԿ-երի հետ՝ ավագանու պաշտոններում կանանց թեկնածությունը առաջադրելու և պաշտպանելու նպատակով:	Մարզի 20 համայնքներում կանանց համար կազմակերպվել են դասընթացներ, որի նպատակն է նպաստել ՏԻՄ ընտրություններում կանաց առաջադրմանը: Արդյունքում քաղաքային 5 համայնքներում ընտրվել են կին ավագանիներ:	Օրենքով չարգելված այլ ֆինանսավորման աղբյուրներ
86.	Գենդերային հիմնախնդիրների մասին հեռուստաքննարկումներ ուղիղ եթերով	Մարտի 8-ից ապրիլի 7-ը տեղական լրատվամիջոցներով կազմակերպվել են քննարկումներ գենդերային խնդիրների շուրջ:	

Երևանի քաղաքապետարան

<p>87.</p>	<p>Երևանի քաղաքապետարանում գենդերային հարցերով զբաղվող մշտական հանձնաժողովի աշխատանքների կանոնակարգում:</p>	<p>1. Համալսարանական կրթությամբ կանանց ասոցիացիաի և ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի հետ համատեղ Երևանի քաղաքապետարանի գենդերային հարցերով զբաղվող հանձնաժողովի և վարչական շրջանների գենդերային հարցերով աշխատանքային խմբերի աշխատակիցների համար կազմակերպվել են՝</p> <p>1. պարապմունքներ «Բարձրագույն քաղաքական դասընթացներ» թեմայով /Կանանց լիդերության դպրոց, 31 հոսք/</p> <p>2. Երևանի քաղաքապետարանի գենդերային հարցերով զբաղվող հանձնաժողովի և վարչական շրջանների գենդերային հարցերով աշխատանքային խմբերի աշխատակիցների համար կազմակերպվել են քննարկումներ հնաձևաժողովի օրինակելի կանոնադրությանը ծանոթանալու նպատակով:</p> <p>3. Գենդերային հարցերով աշխատանքային խմբերի կողմից ՀՀ կառավարության 20.05.2011թ. հ.19 և 17.06.2011թ.հ.23 ՀՀ կառավարության նիստերի արձանագրության որոշումների հանձնարարականների», «Գենդերային քաղաքականության ծրագրերի մասին» կազմակերպվել են կլոր սեղաններ և քննարկումներ:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>
<p>88.</p>	<p>Գենդերային իրավիճակի շարժընթացի գնահատման աշխատանքների կանոնակարգում, գենդերային հիմնախնդիրների վերաբերյալ իրազեկում և գենդերային կարծրատիպերի հաղթահարում:</p>	<p>1. Երևան քաղաքի 12 վարչական շրջաններում ստեղծվել են գենդերային հարցերով զբաղվող աշխատանքային խմբեր:</p> <p>2. Երևան քաղաքի Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի ղեկավարի աշխատակազմում իրականացվել են կանանց և տղամարդկանց հավասար հնարավորությունների հաստատմանն ուղղված միջոցառումներ :</p> <p>3. Երևան քաղաքի Էրեբունի վարչական շրջանի աշխատակազմի համար Թուֆենկյան բարեգործական հիմնադրամի Կանանց աջակցության կենտրոնի օժանդակությամբ կազմակերպվել է սեմինարների շարք:</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվել</p>

89.	Անապահովության գնահատման համակարգում ընդգրկված լրիվ կազմով կամ կին գլխավորող անապահով և ցածր եկամուտով բազմազավակ ընտանիքների սոցիալական պաշտպանություն:	Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի սոցիալական վարչության կողմից Երևան քաղաքի ՄԾՏԲ-ների աշխատակիցների համար կազմակերպվել են քննարկումներ՝ «Անվտանգ մայրություն» ծրագրի շրջանակներում:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
90.	Գենդերային իրավահավասարության վերաբերյալ հասարակության իրազեկում:	<p>1.Երևան քաղաքի Դավթաշեն վարչական շրջանի աշխատակազմի կողմից վարչական շրջանի բնակչությանը տրամադրվել են Գենդերային իրավահավասարության վերաբերյալ տեղեկատվական թերթիկներ և բուկլետներ:</p> <p>2.Երևան քաղաքի Ավան վարչական շրջանի հ.180 դպրոցի սաների, մանկավարժների, ծնողների համար կազմակերպվել են գենդերային կարծրատիպերի հաղթահարմանն ուղղված դասընթացներ:</p> <p>3.Երևան քաղաքի Էրեբունի վարչական շրջանի աշխատակազմի կողմից ստեղծվել է տվյալների բազա՝ կրթական, առողջապահական, մշակութային հաստատությունների աշխատողների գենդերային կազմի վերաբերյալ:</p>	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
91.	Երեխաների խնամքի և պաշտպանության հաստատություններում խնամվող երեխաների ծնողների ծնողավարման հմտությունների բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում:	Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժնի կողմից կյանքի դժվարին իրավիճակներում հայտնված երեխաների ծնողների համար Երևանի խնամքի և պաշտպանության հ.1 և հ.2 գիշերօթիկ հաստատություններում կազմակերպվել են «Ծնողավարման հմտություններ» թեմայով սեմինարներ:	Համայնքային բյուջե

92.	Գենդերային իրազեկում բնակչության խոցելի խմբերի համար :	Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի հանրակրթության վարչության կողմից հանրակրթական դպրոցների աշակերտների համար կազմակերպվել են հասարակության մեջ ընտանիքի դերի բարձրացմանն ուղղված քննարկումներ, «Առողջ ապրելակերպ» թեմայով դասընթացներ:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել
93	Համայնքային ծառայողների համար “Գենդերային հիմնահարցեր” թեմայով հատուկ դասընթացների, սեմինարների, քննարկումների կազմակերպում:	Էրեբունի վարչական շրջանի աշխատակազմի կողմից Թուֆենկյան բարեգործական հիմնադրամի Կանանց աջակցության կենտրոնի հետ համատեղ իրականացվել է սեմինարների շարք: «Սեյվ դը Չիլդրեն» ՀԿ-ի համար կազմակերպվել են «Երեխաների դեմ բռնության կանխարգելում» թեմայով քննարկումներ:	Ֆինանսավորում չի պահանջվել